

Roman

ilustrovan družinski tednik · izhaja v četrtek

III. leto

V Ljubljani, 29. januarja 1931

Štev. 5

Klic na pomoč

Ali bi hoteli čuti to naj-novejšo istorijco? Nu, tisto o avtomatu in zakoncih?

Dobro, pa vam jo povem. Sicer ne vem, ali bo tudi vas tako pretresla kakor mene — mene je namreč še bolj ganila kakor šale v današnjem „Romanu“, in to že nekaj pomeni: baš danes so nekam posebno izbrane. Skratka torej, tista istorijca je jako zanimiva.

Toda lagal bi, če bi rekel, da sem se samo smejal. Tudi tragično sem se obenem počutil pri srcu in smilil se mi je siromak, ki ga je doletela dvakratna kazen, doma pri ženi in na policiji — čujte:

V Parizu so postavili šest sto novih lepih avtomatičnih aparatov, kjer lahko vsakdo, če je v stiski, kakor bi trenil pokliče policijo na pomoč — čisto samodelno se to zgodi, da je veselje.

Zadeva sama je torej v načelu vse hvale vredna in do tu bi bila stvar v redu. Pariški policijski prefekt je baš z napatostjo čakal, kdaj pride prvi klic na pomoč, in v strogi pripravljenosti je bila tudi vsa prestolniška redarska sila, da se na dano znamenje spusti z avtomobili in motorji na lice mesta, kakor se to reče.

In to dano znamenje je napačilo! Klic na pomoč je zadonel! Zvonec je zabrnal! In kakor bi trenil, se je pet in trideset stražnikov vrglo v že pripravljene avtomobile in kakor vihra so odbrzeli na kraj posilstva, ropa, umora —

O ne! Nego so dobili na lice mesta zakonskega moža, vsega objokanega, ki je rešiteljem ihté pripovedoval, da ga je žena pretepla in da si ni znal drugače pomagati, pa je

Marlene Dietrich, Paramountova filmska zvezda, ki nevarno izpodriva Greto Garbo

segel po tej najnovejši policijski dobroti. Hvaležnost se je siromaku brala z obraza.

Toda policija je bila strogo prozaična: za take reči da avtomatski policijski avtomat

ni! In je odmerila dvakrat nesrečnemu zakoncu denarno kazen, njegovi ženi pa drugo.

Vidite, taka je ta istorijca o pariškem avtomatu in kaznovanih zakoncih. a. r.

MED ČIKAŠKIMI BANDITI

Copyright by Agence Littéraire Internationale, Paris

Prohibicija — prvi vzrok čikaškega banditstva

Gl. članke v št. 44—52 lanskega letnika „Romana“ in v 1., 2., 3. in 4. št.

Nj. Vel. kralj in kraljica sta v nedeljo prišla v Zagreb, kjer ju je narod sprejel z velikanskim navdušenjem. V Zagrebu ostaneta nekaj dni.

V torek 20. t. m. je Nj. Vis. Princ Tomislav praznoval svoj četrtni rojstni dan.

Novi praški poslanik g. dr. Albert Kramer je odpotoval v ponedeljek v Prago na svoje mesto.

Naš washingtonski poslanik dr. L. Pitamic je bil od Svete Stolice odlikovan z viteškim križem sv. Gregorja.

Banski svet dravske banovine je zasedal pretekli teden. Odboril je proračun dravske banovine, ki znaša 119.964.015 dinarjev.

Finančni minister je dovolil prost uvoz plugov v Jugoslavijo.

V Kranju je umrl pretekli torek obče priljubljeni zdravnik in dobrotnik dijaštva dr. Edvard Šavnik v 79. letu.

V Južni Srbiji je pretekli mesec pritisnil tako hud mraz, kakor ga že dolgo ne pomnijo.

Za „Miss Jugoslavijo“ je bila v nedeljo izvoljena Osječanka Kafica Urbanova.

V nedeljo se je pripetila na progi Mostar-Sarajevo huda železniška nesreča. Osební vlak je zavozil v plaz, ki je zasul progo, in se prevrnil. Lokomotiva in dva vagona so se razbili. Trije železničarji so ranjeni.

Pravoslavna cerkev sv. Save v Celju je dograjena in jo v kratkem posvete.

V Šiški so dobili v nedeljo zjutraj v sobici poleg kegljišča restavracije na gorenskem kolodvoru Bosanko Ramičev in njenega sina mrtva. Tretja žrtev Ličan Kasalović se bori v bolnici s smrtjo. Vsi trije so se zastrupili z ogljikovim dvokisom, ki je uhajal iz pečice.

V Prištini je minuli teden zgorelo sodišče.

V splitski okolici so prijeli proslulega razbojnika Todorja Medića. Na njegovo glavo je bila razpisana nagrada 50.000 dinarjev.

V četrtek je nepričakovano padla francoska vlada, ki je pri glasovanju za zvišanje cen žita ostala v manjšini za deset glasov. Novo vlado sestavlja Laval.

Vso Evropo je zajel hud val gripe. Ena njenih žrtev je bila slovita ruska plesalka Ana Pavlova, ki je umrla 25. t. m. v Haagu na Nizozemskem.

Voditelja Indijcev Mahatmo Gandhija so spustili iz zapora.

Indijska konferenca je končana. Anglija je dala Indiji zvezno ustavo.

Dr. Clifford R. Shaw, profesor na Institutu za raziskavo mladostnikov, je hotel doznati, kje v Čikagu je prava zalega gangsterstva. In čudno, med najbolj okuženimi je dognal, so bili kraji blizu središča mesta, tam, kjer je doma elita meščanstva!

PREJ REVOLVER KAKOR ABECEDA

V okraju onkraj klavnice je položaj alarmanten. Dr. Clifford R. Shaw je ugotovil, da med petimi dečki od deset do sedemnajst let najmanj enega na leto aretirajo. Mnogo je v teh predelih mesta takih otrok, ki se prej nauče ravnanja z revolverjem, da celo s puško, kakor pa začetke abecede. Pri tem pa vedite, da so njih starši jako pošteni in spodobni ljudje.

Z grenkobo pišem te vrste. Karkoli že govore o Ameriki, njena mladina je čudovita in zdrava po npravnosti in ambiciji. Vendar ni dvoma, da sta mikavnost prepovedanega sadu (alkohol, ženske igre) in prekleti zgled greha in zločina, ki triumfira nad vsem, pokvarila del te mladine. V Čikagu bolj kakor kje drugod, ker je tu bolj kakor drugod zajamčena nekaznovanost zločincev.

Velik del dijaštva na španskih univerzah je začel stavkati. Ker so hoteli nekateri dijaki vseeno hoditi na predavanja, so se s tovariši stekli tako temeljito, da jih je policija komaj rešila. Dosti so jih aretirali.

V četrtek se je potopila grška ladja „Patras“. Rešiti so mogli samo 6 ljudi.

Iz ameriških Združenih držav nameravajo izgnati 350.000 inozemcev.

Na otoku Javi je spet divjal hud potres, ki je razdejal nad dve sto hiš in ubil mnogo prebivalcev.

POGOVOR NA JAHTI

„O srečni človek! Zdaj se vrnete v Francijo, tam boste lahko pili, kolikor se vam bo hotelo, vaših prelestnih vin, v prijetnih, elegantnih in vse drugačnih lokalih kakor so naši speakeasieji, kamor se mora človek vtihotapiti skrivaj in kjer mu strežejo bivši kaznjenci v umazanosti — brrr! O vi srečni človek! Ko boste videli na palubi parnika, na Hudsonu, izginjati izpred oči kip Svobode, tedaj boste razumeli, da se vračate v svobodo, ta najvišji blagor. Da, kip Svobode — vprašujem se, zakaj ga imamo. Sicer je res, da je navada postavljati spomenike mrtvim...“

Neprikrita grenkoba zveni iz glasu odvetnika, ki z njim govorim. Veleodličen attorney, ki se je specializiral v civilnih zadevah. Na palubi njegove jahte sva na Michiganem jezeru... Še poslednjič mi oko obleti razsvetljene nebotičnike, svetle fontane, tisoče lučk in lučič tega neizmernega mesta... Čikago! Titanska Metropolis, Babilon z brezkončnimi ulicami, po katerih hodijo sinovi Indijancev, Germanov, Italijanov, Skandinavcev, Grkov, Poljakov... Čikago s stotinami marmornih palač, s tisoči be-

Število brezposelnih v Angliji se je povečalo za 200.000 tekstilnih delavcev, ki so jih izprli.

Ljudsko štetje na Češkem je ugotovilo, da so Nemci nazadovali za okrog 20%.

V petek je bilo zaključeno zasedanje Društva narodov. Edini uspeh je bil začasna pomiritev med Nemčijo in Poljsko.

Brazilska vlada je kupila vsa letala italijanske letalske eskadre, ki je preletela ocean. Kupiti namerava tudi zračnega orjaka „Do-X“ in ga plačati s kavo.

raških predmeštij, s trohnečimi lesenimi bajtami... Čikago, tekmeč Newyorka, ki bi ga nekega dne lahko zatemnil, če ne bi na njem zijala velika rana: banditstvo...

„Poglejte,“ povzame mehko odvetnik, „poglejte, ta Čikago mi je navzlic vsem tem pegam, ki ga kaze, navzlic nevarnostim, navzlic rdečici, ki mi oblije lice, kadar se spominim sramotne zveze med gangstri in nekaterimi politiki — vidite, jaz vendarle ljubim ta Čikago. Kaj hočete! Doma sem v njem. Petdeset let ga gledam, kako raste v gigant-ske razsežnosti. Oče mi je povedal, da sem kot otrok pil mleko krave, ki jo je kmetica vsako jutro prignala pred vrata naše hiše, tam kjer stoji zdaj loop — osrčje mesta... Mislim, da v zgodovini ni primera za tako nagel porast... Čikago postane prvo mesto v Združenih državah, prvo mesto na svetu. Vsi Caponi, vsi O'Donnelli ne bodo mogli tega zabraniti.“

„O, dobro razumem patriotizem vas, stoodstotnega Američana.“

„Neumnost! Izraz ‚stoodstoten‘ Američan nič ne pomeni. Razen direktnih potomcev Indijancev in naslednikov puritancev Mayflowerjev smo vsi priseljenci, tujci. Naš narod je mlad, in baš zaradi mladosti nam morajo Evropeci odpustiti, kadar nas sodijo... če so naši prijatelji, kakor vi Francozi.“

Ne sodite nas preostro. Prišli ste med nas proučevati naše napake. Popišite jih brez strasti. In potem, ne zamolčite vsega tega, kar je lepega in velikega v našem socijalnem življenju: mi smo odpravili razredne predsodke: mi damo vsakomur priliko, da se dvigne. Dečko, ki vam na ulici čisti čevlje, utegne sanjati o tem, da bi rad nekega videl vznikniti iz tal takle nebotičnik ali stolp, ki prejme po njem ime, ime, znamenito v industriji. Da, to sme, sme sanjati o tem, ne da bi bil bla-

zen, mali dečko, snažilec čevljev...“

„Pod pogojem, da je belo-kožec...“

Odvetnik prikima. On spada v ono manjšino, ki pobija plemenske predsodke. Svoje čase je bil hvaležen prezidentu Teodorju Rooseveltu, ki se je udeležil večerje pri črncu Bookru Washingtonu, odklonil pa, da sede za isto mizo z nekim nepoštenim čikaškim politikom.

MOLITEV V VSEH ČIKAŠKIH CERKVAH

On veruje. On je bil eden izmed organizatorjev velike manifestacije, ki so jo priredili v Čikagu. V Čikagu je 900 cerkva vseh veroizpovedi. In v vseh teh 900 cerkvah je bila isti dan ob isti uri molitev za rešitev mesta. Tisoči in tisoči vernikov v eni sami goreči misli, v enem samem skupnem občutenju bolesti in groze, so goreče molili za prihod dobe, ko se v njihovem mestu ne bodo sramovali volitev, ko se bodo izvoljeni poslanci posvetili samo javni blaginji, ko bo dejanja vladajočih mož narekovala čast.

„Prohibicijski zakon je deloma vzrok temu zlu, banditstvu. Če njega ne bi bilo, bi bili gangstri neskončno manj imoviti, in seveda tudi neskončno manj vplivni.“

„A potem bi jim ostali še dve plodoviti industriji: prostitucija in igralnice.“

„Seveda, a največ dobička jim pač daje tihotapstvo alkohola.“

„Čujem, da se pripravlja veliko gibanje zoper prohibicijo?“

„Res, to gibanje je vsak dan večje. Toda tisti dan, ko pride na dnevni red parlamenta v Washingtonu razveljavitev Volstead-Acta iz 18. amandmana Ustave, še ne napoči kmalu. Ustava namreč pravi, da je za to potreben pristanek treh četrtin zveznih držav, to je 36 izmed 48, ki bi

„Roman“ stane

1 mesec 8 Din, ¼ leta 20 Din, pol leta 40 Din, vse leto 80 Din. — Račun pošt. hr. v Ljubljani št. 15.393. — Dopisi: „Roman“, Ljubljana, Breg 10. — Naročnina za inozemstvo (vse leto): v Avstriji 14 šilingov, Nemčiji 9 mark, Franciji 50 frankov, na Čehoslovaškem 70 kron, v Italiji 40 lir, Belgiji 14 belg, Angliji 9 šilingov, Holandiji 5 goldinarjev, Egiptu pol funta, Severni Ameriki 2 dolarja. Za ostalo inozemstvo vsetno 120 Din v valuti dotične države odnosno 60 Din za pol leta.

se morale izreči za ‚mokri režim‘.“

„In medtem boste še dalje nemočni gledali, kako se banditje med seboj koljejo?“

„Te banditske bitke so edino sredstvo, ki je banditom na razpolago, da se iznebe svojega tekmeca...“

„Toda oni se vedno ne zadovolje s tem, da iztrebljajo drug drugega: oni pobijajo tudi nadležne svedoke...“

„Zločin je njih poklic. Da nismo imeli veličastne, a blazne ambicije ljudi popraviti s tem, da smo z eno potezo peresa odpravili alkohol, ljubezenske izkušnje in igre (v Ameriki so razen alkohola odpravljene tudi prostitucija in igralnice, op. ur.), bi bili razni Caponi navadni apaši, brez draguljev in avtomobilov. Tudi ne bi bili lastniki prelestnih vil in posestev... In demoralizujoči zgled njihovega bogastva ne bi tako kvarno vplival na del naše mladine.“

Jutri ob tem času se boste že vozili proti Newyorku. Z vsakim puhom lokomotive železnice Broadway Limited boste bliže domovini. O srečni človek!“

Jahta se je približala nabrežju. Še poslednjič, ne brez ganotja sem objel z očmi veličastno nočno panoramo. V jasni noči se je speči Čikago zdel naipokoinejše in najnedolžnejše med mesti. A vendar...“

In tedaj sem s ponosom, s srečo pomislil na svojo tako milo mi Francijo...“

H. R. HAGGARD:

Žena z večno mladostjo.

Ta roman je začel izhajati v 42. številki lanskega letnika „Romana“. Današnje nadaljevanje je petnajsto. Novi naročniki naj izrečno zahtevajo še prejšnja.

„Zapovedala je svojemu sinu,“ nadaljuje Aješa čez čas, „da me ubije, ker sem jaz ubila njegovega očeta. Zdaj pa si ti, Kalikrat moj, hkrati oče in sin v isti osebi. Ali se hočeš maščevati nad menoj za krivico, ki je bila v davnem času storjena tebi in tvoji materi? Evo me“ — s temi besedami se spusti na kolena in odpre svoj beli plašč nad grudmi — „evo, tu bije moje srce, tamle pa je nož, dolg, močan in oster nož. Vzemi ga in maščuj se! Udari z njim, udari ravno v srce, Kalikrat, in maščevan boš! Dobil boš zadoščenje in živel boš kakor srečen človek, ker si poravnal dolg preteklosti in izpolnil ukaz iz davnine...“

Leon jo pogleda, nato pa ji dá roko in ji pomaga spet na noge.

„Vstani, Aješa,“ reče žalostno. „Sama veš, da te ne morem ubiti, niti ne zaradi one ženske, ki si jo včeraj ubila. V tvoji oblasti sem in tvoj suženj — kako naj te potem ubijem?“

„Že vidim, da me začenjaš ljubiti, Kalikrat!“ vzklikne Aješa in se nasmehne. „Zdaj pa mi kaj povej o svoji domovini! Tvoj narod je velik, tvoja država je prostrana, kaj ne? Gotovo je večja od

rimskega cesarstva? In zdaj se vrneš domov in boš vladal v Angliji...“

„A mi že imamo kralja,“ jo prekine Leon.

„Nu,“ odgovori mirno Aješa, „pa ga vržemo s prestola!“

Spogledava se in zgroziva, nato pa poveva Aješi, da bi se oba rajši sama sebe ubila kakor kaj takega storila.

„Nu, naj bo že tako ali tako,“ odgovori vdano kraljica. „Glavno je, da se okoplie v ognju zoper Smrt, vse drugo pride samo po sebi. Prav, da sem se spomnila. Idita zdaj, da se pripravim na pot. Tudi vidva s svojim sluho storita to. Toda ne vzemita preveč stvari s seboj, ker mislim, da se čez tri dni vrnemo. Do svidenja!“

Ko sva odhajala, me je s strahom navdajala misel, kaj bo, če pride Ona na Angleško. Zakaj da ima ta namen, ni bilo dvoma. Kaj čaka veliki angleški narod, če pride tja velika in mogočna kraljica Aješa, ki ima moč kakor nihče drugi? In če res poskusi zavladati na angleškem prestolu?

IX

HRAM RESNICE

Nismo se dolgo pripravljali. Spravili smo v moj potni kovčeg malo obleke in nekaj parov čevljev, vzeli pa smo tudi samokrese in vsakteri po eno brzostrelno puško s precejšnjo zalogo streliva. Poznaje se je pokazalo, da je bila ta opreznost jako modra

in potrebna; saj nam je nekajkrat rešila življenje.

Malo pred napovedanim časom smo se dobili v Aješinem budoarju, kjer nas je ona že čakala; bila je v črnem plašču, ki si ga je vrgla čez belo obleko.

In tako smo se odpravili skozi votlino in kmalu prišli na plano. Ob vhodu v votlino smo zagledali eno samo nosilnico s šestimi nemimi nosači. Tudi naš stari prijatelj Bilali je bil tam. Nosilnica je bila za Njo; mi smo krenili peš.

Čez nekaj minut smo že stopali po veliki prostrani ravnici. Šele zdaj smo počasi dobivali pojma o ruševinah velemesta, o katerem nam je govoril Bilali in ki smo se mu bližali.

Malo pred zatonom solnca smo prispeli do jarka pred obzidjem mesta. Brez posebnega truda smo prišli čezenj in se popeli na zid. Hotel bi popisati vse veličastje prizora, ki se nam je odprl; milje in milje naokoli so se prostirale v rumenem sijaju solnca ruševine Kora: stebri, hiše, žrtveniki, kraljevske palače, vmes pa zelenje in travniki.

Tako smo prišli do velike zgradbe, ki smo jo imeli za svetišče. Tam se je naša mala povorka ustavila in Aješa je stopila iz nosilnice.

„Tu, Kalikrat, je bilo svoje dni prenočišče,“ reče Leonu, ki je prihitel, da ji pomaga na tla. „Pred dvema tisočema let smo tu počivali, jaz, ti in ona egipčanska kača. Toda od takrat ni sem stopila moja noga, niti ne katera dru-

ga, in morda tega prenočišča danes niti več ni.“

To rekši stopi Aješa naprej, mi pa za njo, dokler se ne ustavi v neki temačni sobi, kjer veli dvema Amahagerjema, naj prižgeta svetiljko. Posedemo po tleh in povečermamo.

„Ali veš, Holly,“ vpraša Aješa, „zakaj sem vas semkaj privedla?“ In se zagleda v okrogli mesečev obraz, ki je slavnostno kakor nebeška kraljica vstajal iznad stebrov v svetišču. „Privedla sem vas semkaj... res čudno... ali veš, Kalikrat, da sediš zdaj baš na tistem kraju, kjer je ležalo tvoje truplo, ko sem te nesla pred tolíkimi stoletji v grobove Kora? Vse to mi prihaja zdaj na um; vse to spet vidim, in strašno mi je to gledati.“ Aješa vzdrgeta.

Leon skoči na noge, kakor bi ga kača pičila, in sede drugam.

„Privedla sem vas semkaj,“ nadaljuje Aješa, „da vidite najlepši prizor, kar jih je kdajkoli videlo človeško oko... ruševine Kora v polni mesečini... Ko boste gotovi z večerjo — hotela bi te, Kalikrat, naučiti, da ne bi jedel nič drugega kakor sadje, toda to dosežem šele tedaj, ko se okoplješ v ognju. Tudi jaz sem svoje dni jedla meso kakor divje zveri — ko boste gotovi, sem rekla, vam razkažem veliko svetišče in boga, ki so se mu nekdanj ljudje v njem klanjali.“

Seveda smo takoj vstali in šli z njo. Kaj bi vam pripovedoval? Bilo bi vse zaman. Moje pero ni zmožno popisati veličastja pogleda na to veliko svetišče, ki je bilo še zdaj mogočno, čeprav je bilo že v samih razvalinah.

Ne vem, kako dolgo smo tako stali, nemi in zaverovani, ko nam naposled Aješa reče:

„Pojdite! Pokazati vam hočem kameni cvet lepote in krono vseh čudes, če še stoji in kljubuje Času...“

In ne da bi čakala našega pristanka, nas odvede skozi

dve preddvorji s stebri v notranje svetišče starega templja.

In tam, sredi najnotranjega dvorišča, velikega kakih petdeset kvadratnih čevljev, se ustavimo pred največjo alegorično umetnino, kar jih je kdaj dal umetniški genij svetu. Sredi dvorišča je stala na debelem kamenitem podnožju ogromna krogla iz temnega kamna, na njej pa velikanski krilat kip tako neizrekljive lepote, da mi je, ko sem ga pogledal — bil je osvetljen z blagimi luninimi žarki — zastal dih in se mi je za trenutek ustavilo srce.

Kip je bil izklesan iz čistega belega marmorja ter je še zdaj, po tolíkem času, blestel, ko se je mesečina igrala na njem. Visok je bil najmanj dvajset čevljev. Bil je kip ženske s krili, tako divne in krasne, da ji je nje nadnaravna velikost namestu da bi ji bila zmanjšala lepoto, še povečala. Sklanjala se je naprej, v ravnotežju pa se je držala z razvitimi krili. Roke je iztezala kakor ženska, ki hoče objeti ljubimca. Njena dražestna postava je bila gola, razen — in to je čudno — lic, ki so bila zastrta s tenko kopreno, tako da si črte njenega obraza utegnili samo slutiti. Kopreno si je bila vrgla čez glavo; en konec ji je padal čez levo grud, ki se je bočila izpod nje, drugi pa je plaval za njo v zraku.

„Koga predstavlja ta ženska?“ je bilo moje prvo vprašanje, ko odtrgam oči s kipa.

„Ne slutiš, Holly?“ se začudi Aješa. „Kje ti je domišljija? To je Resnica, ki vabi k sebi otroke, da ji odkrijejo obraz... Poglej, kaj je napisano na podnožju!“

In nas odvede do znojža kipa. Tam je bil vklesan napis v hieroglifih, ki so nalikovali kitajskim pismenkam. Po Aješinem prevodu se je takole glasil:

„Ali mar ni človeka, ki bi mi snel kopreno in pogledal v obraz, ki je zelo lep?“

Pripadala bom tistemu, ki mi odkrije kopreno, in dam mu pokoj in dar spoznanja.

Toda neki glas vzklikne: „Vsi ki te iščejo, koprne po tebi, vendar —! Devica si in kot devica pojdeš odtod, ko se izpolni čas. Ni ga moža, rojenega od ženske, ki bi snel s tebe kopreno in potem še živel. Samo Smrt ti jo lahko sname, o Resnica!“

In Resnica iztegne roke in zaplaka, ker je oni, ki jo iščejo, ne morejo dobiti in ji ne morejo pogledati v obraz.“

„Vidiš,“ reče Aješa, ko nam je prevedla, „Resnica je bila boginja ljudem v Koru. Njej so postavljali žrtvenike in njo so iskali, čeprav so vedeli, da je nikdar ne dobe.“

„In tako,“ dodam tužno, „jo iščejo še dan današnji, pa je ne odkrijejo in je nikoli ne dobe po besedah tega napisa. Zakaj samo v Smrti je Resnica.“

Obrnemo se in se vrnemo nazaj, odkoder smo prišli. Meni pa je bilo hudo, zakaj besede na kipu Resnice mi niso šle iz spomina.

X

NAD PREPADOM

Ko se drugo jutro pripravljamo, da nadaljujemo pot, je Aješa nekam slabe volje. Leon jo vpraša, kako je spala.

„Slabo, dragi Kalikrat,“ mu odgovori, „slabo. Vznemirjale so me čudne in strašne sanje, ki si jih ne vem pojasniti. Slutim, da me čaka nekaj hudega — ne vem, kako bi naj to bilo mogoče. O, rada bi vedela,“ nadaljuje v izlivu ženske nežnosti, „rada bi vedela, ali bi se me spominjal z ljubeznijo, če se mi kaj dogodi? Vprašam te, dragi Kalikrat, ali bi me čakal, da se ti vrnem, kakor sem te jaz čakala tako dolga stoletja, dokler nisi naposled prišel?“

In ne da bi čakala odgovora, povzame:

„Vstanimo, idimo, zakaj pot je dolga, in prej ko se

rodi novi dan, bomo na viru Življenja."

Ko se je solnce dvignilo, je zrasla tudi dobra volja Aješina in opoldne je bila vesela kakor po navadi. Smeje se je pripovedovala, da so jo potrti samo spomini, ki so ji vstali na kraju, kjer je spala pred dvema tisočema let.

Po kratkem počitku smo hiteli dalje in okoli dveh popoldne prispemo do podnožja široke skalnate stene, ki se je spenjala strmo pred nami petnajst sto do dva tisoč čevljev visoko. Tu se ustavimo.

„Zdaj pa," reče Aješa in stopi iz nosilnice, „zdaj se šele začne pravo delo. Tu se namreč moramo ločiti od nosačev in poslej bomo morali sami nositi svoje stvari. Ti pa," in se obrne k Bilaliju, „ostani tu s slugami in nas počakaj. Jutri opoldne se vrne, če pa ne, nas pa čakaj!"

Bilali se ponižno pokloni in reče, da bo Njena vzvišena volja izpolnjena, pa čeprav bi morali čakati, dokler se ne postarajo.

„Tudi za tega moža, Holly," reče Aješa in pokaže na Joba, „tudi zanj bi bilo najbolje, da ostane tukaj. Zakaj če nima junaškega srca in poguma v prsih, se mu utegne slabo goditi. Razen tega tudi skrivnosti kraja, kamor se odpravljamo, niso za navadne oči."

Prevedem te besede Jobu, ki me začne ponižno prositi, naj ga vzamemo s seboj. Reče mi, da bi umrl ob sami misli, da mora ostati sam s to „nemo drhaljo". Misli je, da bodo oni skušali izrabiti to priložnost in mu nataktni razžarjen lonc na glavo...

Povem Aješi, česa se Job boji, ona pa samo zmigne z rameni in odgovori:

„Dobro, če že hoče, naj gre z nami, vendar odklanjam vso odgovornost zanj. Sicer pa nam lahko nosi svetiljko in tole," in pokaže ozko desko, dolgo kakih šestnajst čevljev, ki je bila pričvrščena na njeni nosilnici.

In tako damo Jobu desko in svetiljko, nato pa Ona zapove Bilaliju in šestorici nimih nosačev, naj stopijo za grm manjolije, ki je bil oddaljen kakih sto korakov, in da tam ostanejo pod smrtno kaznijo, dokler jim ne izgine mo izpred oči. Nakar se oni ponižno priklonijo in obrnejo. Ko jih ni več, nas Aješa kratko vpraša, ali smo pripravljeni. Nato se okrene in se zagleda v ono strmo pečino.

„Za Kriščevo ime, Leon!" vzkliknem. „Pa se vendar ne bomo spenjali po tej strmini!"

Leon, ki je ves gorel od radovednosti in pričakovanja, samo skomigne, takrat pa se Aješa že jame peti po skali. Seveda nismo hoteli ostati za njo. In pokazalo se je, da stena ni tako nepristopna, kakor se je spodaj videla. Le na dveh, treh mestih je bilo nekoliko vrtoglavo, drugod pa je šlo precej gladko.

Tako smo se popeli kakih petdeset čevljev visoko, ko se ustavimo na nekaki ozki ploščadi, ki se je izlivala petdeset korakov doli v votlino. Ob vhodu v to votlino, ki je bila očitno delo prirode, se Aješa ustavi in nam veli, naj prižgemo svetiljko. To storimo in jamemo oprezno prodirati v votlino; čez kakih dvajset minut se ustavimo na koncu votline. Ravno napenjam oči, da prodrem globoko temo pred seboj, ko nam zračni prepah ugasi obe svetiljki.

Aješa, ki je šla ves čas pred nami, nam krikne, naj pridemo k njej. In ko se priplazimo do nje, se nam odpre veličasten prizor. Pred nami

VSAK DAN 1 VPRAŠANJE

Odgovori na 74. strani

1. Kje je v Ljubljani Gledališka stolba?
2. Kaj pomeni beseda stolba?
3. Kaj je zagata?
4. Kje je bilo staro ljubljansko gledališče?
5. Koliko kil zraka nosi človek?
6. Kako dolga utegne biti trakuja?
7. Kakšen okus ima zmrzel krompir?

je zijala velikanska razpoka v temni skalnati steni, nasekana in nazobčana, kakor da so jo strela za strelo oddroble in nasekale. Stali smo na kraju, do katerega je samo iz velike višine prihajal ozek pramen svetlobe. Gori so se vzpenjale skale, morda v višino petnajst sto, dva tisoč čevljev. Ustje votline je prehajalo v čuden in strašno pečinast greben sredi prepada.

„Tukaj moramo iti," reče Aješa. „Pazite, da vas ne prime omotica ali da vas vihar ne vrže v brezno, ki je tukaj zares brez dna."

Tako se plazimo nad vse oprezno po grebenu, ki je postal vse ožji in neprehodnejši. Vrh tega jame briti vihar, ki nam žene prah in kamenje v obraz, da malone oglušimo in oslepimo.

Naš položaj je bil vprav nečloveško grozoten. Še danes me oblije zona, kadarkoli se spomnim tistih trenutkov.

Sam ne vem, kako dolgo se tako plazimo, ko Aješa obstane in pokaže z roko predse. Pred nami je bilo nekaj — nismo še mogli dognati kaj, ker je bilo tema ko v rogu.

„Moramo še malo počakati," vzklikne Aješa, „vsak čas bo svetlo."

Prvi trenutek nisem vedel, kaj prav za prav misli. Kako naj bi postalo na tistem kraju svetlo? Še premišlujem o tem, ko sine mahoma kakor ogromen ogenj meč žarek solnca z zapada v to egipčansko temo in obsije baš ono točko skale, kjer smo ležali. Ko bi mogel popisati vso lepoto onega ognjenega meča, ki je prerzal temo in meglo v prepadu! Ne vem, kako je prodril in odkod; najbrž je bila v nasproti steni nekje špranja.

Aješa je bila odmerila čas našega prihoda tako, da smo baš pričakali ta svetlobni žarek. Vedela je, da je v tisočih in tisočih letih ta letni čas solnčni žarek vselej zadel na isti kraj. In zdaj smo videli, kaj je: stali smo na koncu nekega kamenitega jezi-

ka, ravno pred nami pa se je iz brezna vzpenjal velikanški stožec. Njegov vrh je bil kakih štirideset čevljev od nas, na njem pa je ležal ogromen ploščat kamen, čigar rob ni bil od nas niti dvanajst čevljev.

„Brž!“ reče Aješa. „Desko sem, dokler se še kaj vidi! Svetlobe bo takoj konec!“

„Bože!“ zastoka Job. „Pa vendar ne misli, da bomo po tej šibki deski plezali tja čez —!“ Toda na moj mig mi vendarle poda tisto dolgo desko, ki jo je nosil s seboj. Dam jo Aješi, ki jo spretno vrže čez prepad, da obvisi z enim koncem na majavi kameniti plošči, z drugim pa na ozkem grebenu, kjer smo stali.

„Kar sem bila poslednjicu, Holly,“ reče proti meni, „se je ta kamen razmajal in ne vem, ali še prenese našo težo. Zato pojdem jaz prva čez, ker se meni ne more nič zgoditi...“

In brez pomišljanja stopi počasi, a čvrsto na zibajoči se mostiček, in trenutek nato je že na kameniti ploščadi.

„Nič nevarnega!“ vzklikne. „Zdaj pa ti, Holly! Samo brž, dokler je še svetlo!“

S strahom se pripravim, da stopim na desko. Če me je bilo kdaj v življenju groza, nečloveška groza, me je bilo tisti trenutek. Ni me sram reči, da sem se obotavljal in da se nisem upal stopiti na desko.

„Pa se vendar ne bojiš?“ vzklikne Aješa. „Če je tako, pa se umakni Kalikratu!“

Te besede me pripravijo do odločitve. Rajši že padem v prepad in si raztreščim glavo, kakor da bi se dal zasmehovati tej ženski. Stisnem zobe in ... trenutek nato že stojim med nebom in breznom. Nikoli nisem bil prijatelj velikih višin, toda še nikdar prej tudi nisem bil v tako strašnem položaju kakor tisti trenutek. Kolena so se mi tresla, mraz me je obhajal in že se mi je zdelo, da padam, ko začutim, da stojim že na onem ploskem kamenu, ki se je pod mojo težo zazibal na kamenitem

stožcu kakor ladja na valovih.

Potlej pride vrsta na Leona. Čeprav je napravil kisel obraz, je vendar naglo in srečno prišel čez most. Aješa ga potegne k sebi:

„Junak si, dragi moj, junak! Duh starih Grkov še živi v tebi!“

Le nesrečni Job je še ostal na oni strani brezna. Priplazil se je do deske in zastokal.

„Ne morem, gospod! Pal bom v ta peklenški prepad!“

Hotel sem mu vlti poguma: „Moraš, moraš, Job! Saj ni nič težkega!“

„Ne morem, gospod, res ne morem!“

„Naj pride sem, ali pa ga pustimo, da tam pogine,“ rece malomarno Aješa. „Glej, svetloba že izginja. Vsak trenutek se lahko utrne.“

Pogledam. Imela je prav. Solnce se je že spustilo pod razpoko, ki je skozi njo prihajal oni žarek do nas.

„Če ostaneš tam, Job, umreš,“ zavpijem. „Svetloba izginja!“

„Tak pridi vendar!“ zagrumi Leon. „Bodi možak!“

Ker smo vsi nanj navalili, se je nesrečni Job vendarle opogumil in stopil na desko. Toda ni se upal iti, nego se je po vseh štirih plazil po njej.

Tako nespretno se je zibal po deski, da se je kamen, na katerem je deska ležala, strašno zamajal. Še hujše pa je bilo to, da je solnčni žarek, ko je bil Job komaj sredi pota, popolnoma izginil, kakor če svetiljka ugasne v mračni sobi in nas objame popolna tema.

Strašni trenutek

Napisal K. Hage

To je bilo leta 1810., ko se je kralj Murat pripravljal, da vdere na Sicilijo. Takrat je prišel izplačevalec napuljskih čet na povratku iz Napulja kjer je vse pripravil zastran plač in drugih denarnih reči, v deželo Kalabrijev, ki so bili na glasu strašnih divjakov in krvoločnežev.

Izplačevalec je poslal naprej svojega slugo, da mu naroči stanovanje v mestecu, kamor se je nadejal priti še za dne.

Toda tisti dan je bilo jako soparno in konji trudni: tako se je zakasnil in je moral prenočiti v stari hišici ob vojaški cesti.

Krčmar je bil visok, zastaven možak zagorele polti z mustači in brado. Gosta je prijazno pozdravil in ga dobro pogostil, nato pa ga je spremil po starih, majavih stopnicah v mrko izbo, ki mu jo je dal za prenočišče.

Soba je bila vse prej ko prijazna: vrata so bila brez ključavnice in so se zapirala samo s kljuko.

Gost je porinil stol pred vrata in si del svoje nabite pištole pod zglavje. Toda komaj je legel, je že spodaj v hiši začul glasove ljudi, takoj nato pa težke stopinje na škripajočih stopnicah.

Skozi špranjo v vratih je grozeče posijala luč. Nekdo je rahlo pritisnil na kljuko in videč, da se vrata ne podajo, jih je toliko odrinil, da je mogel z roko seči noter. Nato je počasi odrinil stol in stopil v sobo.

Bil je krčmar, in o groze: v eni roki je imel svetiljko, v drugi pa ... velik nož!

Stopil je bliže k postelji ...

Oficir je napel pištolo pod odejo, da se ne bi čul glas vzmeti.

Možak je stopil čisto k postelji in posvetil tujcu, ki je na videz trdno spal, v obraz. Nato pa je obesil svetiljko na rob postelje, potegnil stol z druge strani in stopil nanj, držeč nož v roki.

Oficir se je ravno pripravil, da plane pokonci, ko vidi, da gostilničar v vsej naglici reže — kose slanine, viseče nad posteljo! Nato pa stopi tiho s stola in prav tako oprežno kakor je bil prišel, spet odide — dol k lačnim gostom, za katere je prišel po slanino ...

Osli

„V tem razredu je trideset oslov!“ se jezi učitelj.

„Ena in trideset!“ se predrzno oglasi Lipovčev Jaka.

„Ven!“ zarohni učitelj in ga spodi iz razreda. „Trideset oslov vas je, pravim!“

„Zdaj pa že!“ meni nedolžno Selanov Francek.

Aha, Ford!

Pred hotelom se ustavi avtomobil znamke Ford. Šofer stopi iz voza in pokrije hladilnik, ker je bilo zelo mraz. Paglavec, ki to vidi, se zasmeje:

„Je že prepozno — smo že videli, da je Ford!“

Nadobuden otrok

Na mizi stoji skleda s krasnimi jabolki. Za mizo pa sedi mali Janezek in poželjivo streže z očmi po jabolkih.

„Ali bi jih, Janezek? Koliko bi jih, eno ali dve?“ ga vpraša mamica.

„Tli,“ odgovori Janezek, ki še ne zna izgovoriti „r“.

„Ne reče se „tli“, ampak „tri“, popravi mamica. „Dokler se ne navadiš prav povedati, sploh ne dobiš jabolk. Nu, še enkrat: koliko bi jih rad?“

„Pet,“ se premisli Janezek.

Upnik

Slikar Čopič se je znal tako dobro skriti pred upniki, da ga ni nihče našel. Nekega dne pa je imel smolo. Na cesti ga je ustavil gospod Skopec in ga ne preveč prijazno vprašal:

„Kdaj pa mi mislite vrniti 200 dinarjev, ki sem vam jih posodil pred petimi meseci? Upam, da ta srečni trenutek še doživim.“

„Prav gotovo, gospod Skopec,“ odvrne prijazno Čopič. „Saj ste še v najboljših letih.“

Kajenje

„Dragi gospod, koliko pa kadite! To vas bo še v grob spravilo!“

„Kaj še! Od osemnajstega leta že kadim in danes sem star sedemdeset let.“

„Vidite, če ne bi kadili, bi bili morebiti že osemdeset.“

Šale

Debela gos

Maks je v gosteh in ga posade zraven domačice. Na mizo prinese gos in jo postavi ravnó pred Maksa.

„Glej, glej!“ se razveseli Maks, ki je velik prijatelj pečenja, posebno perutninskega. „Zdaj pa sedim tik zraven tolste gosi!“

Domačica ga pogleda nekam za čudeno-užaljeno. Maksu se zazdi, da ga je nekako polomil, zardi in zajeclja:

„Oprostite, milostljiva, mislim sem namreč tisto na mizi!“

Vprašanje

„Povej mi oče, zakaj so ribe mulate?“

„Tepec! Pa ti govori pod vodo, če moreš.“

Tujec

Tujec pride v veliko mesto, se z avtom pripelje v hotel in migne portirju, naj obračuna s šoferjem. Vratar takoj zabeleži v račun 50 dinarjev, pokliče hlapca in mu da 45 dinarjev za šoferja. Hlapec dá od tega 40 dinarjev učencu, ta pa pokliče tekača in mu dá 35 dinarjev. Slavnostno preda nato tekač čakajočemu šoferju 30 dinarjev.

„Kaj? Samo 25 Din?“ se ujezi šofer, „saj kaže taksameter 20 Din!“

Originalen sin

Ponosna mati: „Moj sinček ima originalne ideje, kaj ne?“

Učitelj: „Da, posebno v pravopisu.“

Problemi

„Matero so res čudne — najprej uče svoje male otroke govorenja, potem pa hočejo, naj molče!“

Ujetnik

„Prosim, gospod, za milodar. Bil sem devet let vjet.“

„Saj devet let vojna sploh ni trajala!“

„Da odkrito povem, gospod — to ni bilo v vojni.“

Čudna kura

Kmet čuje sumljive glasove iz hleva, kjer so spale kokoši. Ne bodi len vzame revolver in gre gledat, kaj je. Pa vendar ne kak vlomilec!

„Kdo je?“ vpraša.

„Nihče, samo me kure,“ mu odgovori cvileč glas.

Tajnik bolje ve

Pod konec sedemnajstega stoletja je bil general Vivonne podkralj Sicilije. Nekoč je pisal svojemu vladarju kralju Ludoviku XIV. pismo, ki ga je takole sklenil:

„... v ta namen bi potrebovala Sicilija vojsko sto tisoč mož.“

Njegov tajnik pa, ki je vedel, kakšne so Vivonнове vojaške sposobnosti, je pripisal:

„In enega generala.“

Kolcalo se mu je

Slezak se je nekoč peljal v prav majhnem avtu po ulici. Ker je bilo zaradi dežja spolzko, je voz metalo sem in tja. Stražnik šoferja ustavi:

„Kaj pa je vašemu vozu, gospod Slezak?“

„Nič, vse je v redu — samo meni se kolca!“

Otroške

Učitelj razlaga modrostne zobe. In vpraša Tinčka, da vidi, koliko so se ga njegove besede prijele:

„Nu, katere zobe dobi človek najnazadnje?“

„Zlate, gospod učitelj!“

Mihevčevi se odpravljajo z doma. „Mamica!“ se prihlini Jožek k mami. „Ne pozabi škrniclja z bonboni, če bi medpotoma začel jokati.“

V tramvaju sedi gospod z jako, jako rdečim nosom. Milica dregne mamo in šepne:

„Mamica, kakor vidim, dobimo letos zelo hudo zimo.“

JULES MARY:

Brez vesti

Drugi del
OČETOV GREH

Ta roman je začel izhajati v 40. številki lanskega letnika „Romana“. Današnje nadaljevanje je osemnajsto. Novi naročniki naj zahtevajo še prejšnja.

Gaston se mu je hotel izpuliti iz rok. Tedaj je videl Levigier, da ne sme več odlašati in da mora priti s tajnostjo na dan.

„Vem, da se vam mudi, gospod Forges — toda ali ne slutite, da moram imeti še tehtnejše razloge za svojo prošnjo?“

„Žal, ne utegnem,“ je kratko odgovoril Gaston.

„To kar vam moram povedati, je za vas važnejše od vsega drugega na svetu!“ je vztrajal starec.

„Torej kaj naj bo?“ je vzkipek Gaston, ki mu je bilo govoričenja že dovolj.

„Naj mi nebo odpusti,“ je šepnil stari Levigier s solzami v očeh. „Vi sami me silite k temu... Gospod Forges... Pavel Levigier... moj sin... je... vaš brat!“

„Moj brat?!“ Gaston je osupel odskočil in oči so se mu široko odprle.

„Ne, gospod, nisem blazen,“ je žalostno rekel Levigier, videč, s kako čudnimi očmi ga gleda mladi slikar. „To kar sem vam rekel je čista resnica. Ponovim vam, Pavel Levigier je vaš brat.“

„To mi je nerazumljivo,“ je zajeceljal Gaston.

„Odpustite, da vam moram jaz to povedati — toda stvar to zahteva: vaš oče ni poročen, gospa Forgesova, vaša

mati, je samo njegova ljubica. Ali razumete?“

Levigier je pričakoval, da bo Gastona Forgesa ta vest čisto strla, toda mladi slikar je bil videti bolj žalosten kakor potr, bolj v strahu kakor presunjen.

„Kdo vam je to povedal?“

„Po golem naključju sem zvedel — o, ne bojte se, da bom izrabil!“

„Pa vendar še ne vem, kako naj bi bil vaš sin moj brat!“

Ni še dogovoril, ko ga je pretreslo nenadno odkritje. Da, zdaj je slutil — toda če je to, kar mu je prišlo na um, res — — —

Levigier je žalostno pobe-sil glavo.

„Da,“ je odgovoril na neizgovorjene Gastonove misli. „Pavel Levigier, ki bi se bili z njim bili, da nisem pravčasno prišel, je vaš brat — kakor vi je sin tiste žene, ki jo svet pozna pod imenom gospe Forgesove. Toda Pavel je zakonit sin, zakaj gospa Forgesova je bila poročena — najbrž to veste — z možem, ki ga je potem zapustila in ki mu je bilo ime Levigier. In to sem jaz.“

„Vi?“ je kriknil Gaston, ki se mu je krčilo srce od vseh teh odkritij.

„Da, jaz,“ je povzel stari Levigier. „Pavel se je rodil leto dni po najini poroki, in kmalu nato naju je Helena zapustila. Nekaj časa sem jo iskal, potlej pa sem vse pustil. Nisem več maral čuti o njej — tedaj pa me je slučaj prive-

del na njeno sled, in tako sem odkril, kje živi in kako.“

„Ali moja mati ve, da še živi?“ je vprašal mladi slikar.

„Ne, le jaz sem jo videl. O, samo besedico bi mi bilo treba ziniti, in vsa stavba slave in časti vašega očeta bi se podr-la — tega pa zaradi vas ne storim, ki ste nedolžni na vsem tem — in zaradi svojega Pavla. Zdaj vidite, gospod Gaston, da nisem lagal, ko sem rekel, da ne bom izrabil te skrivnosti.“

Gaston je jokal predse — niti mislil ni nato, da bi skril te solze. Sramota njegovega očeta in matere ga je skoro za-dušila — in tega bremena ni mogel vreči s sebe! Sleherno minuto življenja mu bo poslej zastrupljala ta sramota, kakor môra bo ležala na vsem njegovem življenju.

„Pavel Levigier in Gaston Forges sta sinova iste matere — torej sta brata,“ je povzel Levigier, „in zdaj sem hotel prepričati ta dvoboj.“

Gaston ni imel več moči, da bi odgovoril. S silo je udušil solze, ki so mu silile iz oči, in se obrnil proti avtomobilu, kjer sta ga čakali priči.

„Gospoda,“ je s tresočim se glasom rekel mladi slikar, „prosil sem vaju za priči pri tem dvoboju, ne da bi vama bil razodel njega vzrok. Prišla sta: hvala vama. Toda zdaj vaju moram prositi oproščenja: dvoboja ne bo!“

Leden molk je sprejel te Gastonove besede. Priči sta se komaj vidno priklonili in pomignili šoferju, ki je avto obrnil nazaj proti Parizu.

Bilo je že skoro osem.

„Hiteti morava,“ je rekel s trudnim glasom Gaston, ko se je vrnil k Levigieru. „Najbrž bova zamudila, a to je zdaj itak vseeno. Vaš sin o vsem tem nič ne ve?“ se je zdajci obrnil k starcu in mu pogledal v obraz.

„Ne! On misli, da je njegova mati mrtva — da se je ponesrečila. Ne maral bi mu vzeti vere vanjo.“

Mladi mož je samo prikimal.

Nemo sta moža stopala proti gozdu. Zdjajci sta na jasi zagledala tri može, ki so oči-vidno nekoga čakali. Tudi oni so ju že zagledali in jima krenili naproti.

Pavel je takoj spoznal očeta. Odhitel je k njemu.

„Oče — ti tukaj?“

Stari Levigier je samo prikimal. Pavlova prijateljica sta stopila proti mlademu slikarju, vidno vznejevoljena nad to zamudo.

„Četrť ure že čakamo na vas — kje pa sta vaši priči?“

„Prosim oproščenja,“ odvrne pokojno Gaston. „Prišel bi bil o pravem času, da nisem srečal gospoda Levigiera.“

„Kaj pa si imel gospodu tako važnega povedati, oče?“ se začudi Pavel in nabere čelo.

„Rekel sem mu, da je ta dvoboj nezmisel.“

„In si seveda čul, da te to nič ne briga, kajne?“

„Ne — imel sem srečo, da me je gospod Forges razumel.“

„Pomislek vašega očeta je bil tako tehten,“ je zdaj izpregovoril Gaston, „da do tega dvoboja res ne more priti.“

„A vendar se bom bil z vami!“ vzklikne Pavel. Nato pa se, kakor da se je nečesa domislil, ironično obrne h Gastonu:

„Ali ne bi bili toliko prijazni, dragi gospod, in bi nam razodeli, zakaj ste se nenadoma premislili?“

„Vaš oče mi je dokazal, da bi bil ta dvoboj nezmisel. Ne izprašuj te dalje!“

„To je vse? Ali je res, oče?“ se je Pavel obrnil k staremu Levigieru.

„Da. In če imaš količkaj ljubezni in spoštovanja do mene, Pavel,“ je odgovoril Levigier, „ne boš več izpraševal in se boš zadovoljil s tem pojasnilom!“

„To pojasnilo mi ne zadošča! Žal mi je —“

„Ne razburjaj se, Pavel!“ je resno odgovoril oče. „Verjeti mi moraš, sin moj, da mi ni bilo lahko pregovoriti go-

spoda Gastona Forgesa, toda njegov odpor je moral, razumeš, moral skopneti pred mojimi razlogi.“

„Te razloge bi hotel poznati.“

„Verjemi mi, Pavel, da je vajin dvoboj največja neumnost, ki jo moreta storiti. Nič drugega nisem rekel gospodu Forgesu — in on se je dal pregovoriti.“

Pavel se je na glas zasmeljal.

„Zdi se mi, da se gospod ne mara biti z menoj!“

„Prosim, da me ne žalite, gospod!“ je resno, a brez jeze odgovoril Gaston.

„Tako?“ se je zagrohotal oficir. „Baš to hočem! Nemara da tako vendarle zvem resnico!“

„Sin moj,“ se je tedaj prestrašen oglasil stari Levigier. „Veruj mi, gospod Forges ni strahopetec — narobe!“

„Lepo junaštvo, ki potrebuje še zagovornika!“ se je zarogal mladi oficir.

„Ne sodite, gospod!“ je bolestno vzkliknil Gaston, trudeč se, da ostane miren.

„Reči moram, da bi sebe samega proglasil za človeka brez časti, če bi rekel, da je vaše ravnanje vredno moža!“ ga je mrzlo zavrnil oficir.

„Pavel!“ je bolestno kriknil stari.

Gaston je pobledelel na smrt. Instinktivno je stopil proti oficirju in dvignil roko za udarec.

Priči, ki se nista nadejali takega razpleta, sta se bili umaknili v gozd.

Slikarjev pogled se je zabodel v oficirjeve oči, toda

njegova roka se ni spustila. V poslednjem trenutku se je mladi mož ovestil in stopil korak nazaj.

„Ustrelil bi vas na mestu,“ je z ledeno mirnostjo rekel Pavel, „če bi se me bili drznili udariti.“

„O nesrečnež!“ je zastokal Levigier. „Kaj si izgubil pamet?“

Gaston je poklical priči, ki sta stali na robu gozda, nazaj, in potem je rekel z glasom, iz katerega je zvenela ledena odločnost:

„Pravkar ste me smrtno razžalili — na to vašo žalitev bi bila klofuta edini odgovor. Mislite si, da ste jo dobili!“

„Nu, hvala Bogu — zdi se, da ste se vendar ojunčili!“ je porogljivo zavpil Pavel.

„Ne, ne bom se bil!“ ga je zavrnil Gaston. „Razlogi, ki mi jih je navedel vaš oče, bi na vas enako vplivali kakor name. Zato počakam, da vam jih vaš oče razodene.“

„Ne, ne!“ je s strahom vzkliknil stari Levigier, „ali ne veste, kako sva se dogovorila?“

„O, pač!“ je odvrnil Gaston. „Bog sam mi je pričal, da sem se po svoji vesti trudil nositi breme skrivnosti, ki ste mi ga naprtili.“

„A zakaj potem —?“ je zajeceljal Levigierov oče.

„Ne razumete?“ je zdaj vzkipelel Gaston. „Ne vidite, da so padle besede, ki pomenijo smrtne žalitve in ki jih opere samo kri? Vaš sin je ravnal z menoj kakor s strahopetcem in jaz sem ga oklofutal. Dvoboj je torej neizogiben. To je zločin, vem, vendar mi boste priznali, da je vsa odgovornost na vas.“

„Na meni?“ je začudeno vzkliknil stari Levigier. „Zakaj?“

„Ker bi edini vi lahko preprečili ta dvoboj, če poveste tudi svojemu sinu, kar ste prej meni razodeli.“

„To zahtevate?“ je omahnil stari.

„Ne morem drugače, žal mi je. Če ne izpregovorite, se bo-

VSAK DAN 1 ODGOVOR

Na vprašanja na 70. strani

1. Kratka, kakih štirideset korakov dolga zagatna ulica med kinom Matica in trgovino Götzl.

2. Stopnice.

3. Zaprtá ulica.

4. V prejšnjem poslopu Filmarmonične družbe, kjer je zdaj kino Matica.

5. Deset tisoč kil.

6. Do 60 metrov.

7. Sladek.

va bila, in sicer kar na mestu — pred tema gospodoma, ki naju poslušata. Gaston je pokazal na obe priči. „Če vaš sin ne vzame teh razlogov na znanje, mi potem ne ponudi roke in prosi odpuščanja za žalitve, ne vidim druge poti.“

Pavla so te besede vendarle vznemirile. Začel je slutiti, da mora biti tu vendarle neka usodna skrivnost po sredi. Pogledal je za Gastonom, ki se je počasi oddaljeval s pričama. Mučen molk je nastal med očetom in sinom.

„Oče... kaj se je zgodilo?“ je prvi pretrgal molk mladi oficir.

„Že vidim, da moram!“ je počasi in s težavo odgovoril stari Levigier. Pavla je žalost, ki je zvenela iz očetovih besed, globoko presunila.

„Sin moj,“ je nato nadaljeval oče, „rad bi ti prihranil tole, kar ti moram zdajle povedati; dal bi za to vsa leta življenja, ki so mi še namenjena. Toda usoda je hotela drugače. Prosim te torej: prenesi s pogumom in junaštvom, kar ti moram razkriti...“

„Kaj mi moraš razkriti, oče?“ je s čudno grozo vprašal mladi oficir.

„Po krivem, sin moj, si obsodil in žalil gospoda Forgesa, in moraš ga prositi odpuščanja. Da, to boš storil. Kajti gospod Forges ne more odgovoriti na tvoje žalitve in ti ne na njegove — on se ne more dvobojevati s teboj —“

„Zakaj ne?“

„Ker... ker je... tvoj... brat!“

„Moj brat!“ je zamrmral mladi oficir in se zagledal v očeta s tako grozo v očeh, kakor da bi na njem videl madež sramote. „Moj brat!“ je ponovil. „Gaston Forges je torej tvoj sin?“

„Ne — jaz mu nisem oče,“ je odgovoril stari, ki je komaj davil besede. „Ti in on sta sinova iste matere!“

Pavel se še vedno ni opomogel. Ni se upal več vprašati: pred očmi mu je vstajala senca sramote.

„Do danes si živel v veri, da je tvoja mati mrtva,“ je nadaljeval Levigier. „Toda sin moj, bil si v zmoti, nalagal sem te.“

„Moja mati še živi?!“ je vzkliknil Pavel ves zmeden.

„Da, in jaz, Pavel, bi bil srečen, srečen zaradi tebe, če bi bila, kakor sem ti vedno pravil, poginila pri nesreči na morju.“

Pavla je vse to tako pretreslo, da zadnjih očetovih besed sploh ni čul. „Moja mati živi, in jaz tega nisem vedel!“ je ponavljal predse. „Nikoli je nisem videl in nikdar ne z njo govoril — nemara sem celo že šel mimo nje, ne da bi bil vedel. O Bog!“

„Bolje bi bilo, da je mrtva!“ je ponovil Levigier. „To ti rečem, tisočkrat boljše bi to bilo — zaradi njene časti in najine.“

„A zakaj, če še živi, zakaj potem ni pri nas?“ je vprašal Pavel, ki ga je zdajci obšla čudna misel. „Zakaj mi nisi nikoli o njej govoril? Kakšna drama se je odigrala v naši rodbini? Kaj je tisto, kar mi skrivaš že vse življenje?“

„Tvoja mati ni vredna, da sploh nanjo misliš!“ je odgovoril stari Levigier, ki se je mahoma ves vživel v svoje staro sovraštvo in čisto pozabil, da govori s sinom, ki vendar ne more razumeti njegovih čuvstev. „Ona je tebe zapustila, mene je zapustila, živel je razuzdano, ljubimkala z drugimi in plod njene zadnje ljubezni je Gaston Forges! Gastonov oče, ponosni in oholi senator Forges de Montfore, je tvoji materi ponudil svoje veliko imetje in si jo je tako znal prikleniti nase — zakaj ta ljubezen traja že pet in dvajset let. Tvoja mati, moja žena, mati Gastona Forgesa, je v očeh vsega sveta zakonita žena senatorja Forgesa. Ali zdaj razumeš?“

Pavla je ta izpoved preveč pretresla, da bi mogel kaj odgovoriti. Njegova mati je bila brezčastna in vse njeno življenje veriga sramotnih dejanj!

Njegova mati, ki jo je v sanjah gledal kot svetnico! O, ali je to mogoče?

Levigier je čutil sinovo bolelost in srce se mu je skrčilo. Kaj naj mu reče, s čim naj ga potolaži? Celo čas ne ozdravi teh bolečin, to je na sebi izkusil. To strašno razodetje preživi mladost in zrela leta in ostane še v starosti grenak spomin: šele smrt mu naredi konec.

„Da,“ je počasi rekel Levigier z glasom, ki se je zaman trudil ostati trden, „da, vsa ta leta sem ti skrivati to tajnost, hoteč ti prihraniti sleherno bol. Veruj mi, da ni bilo tega dvoboja, tudi danes ti ne bi bil priznal. Sicer pa še ni tako dolgo, kar vem, da tvoja mati še živi in da je v Parizu. Dolgo sem mislil, da je zapustila Francijo, potlej sem si rekel, da je umrla. Sreča, ki sem jo imel v tebi, Pavel, mi je bila balzam za bolesti, ki mi jih je prizadejala tvoja mati. In morda bi jo bil naposled počasi vendarle pozabil, da mi je ni naključje spet pripeljalo na pot. Tisti dan, ko sem prvič videl Gastona Forgesa, sem zaslutil, da bo to sin Helene — preveč ti je bil podoben. In potlej nisem imel prej miru, dokler nisem dočkal: videl sem tvojo mater, ki jo ima ves svet za ženo senatorja Forgesa. Zate je to nepričakovana novica, Gaston Forges pa je vse to v glavnem že vedel. Nekaj čudnega je moralo biti, ko mu je oče to priznal...“

Mahoma se je Levigier prekinil.

„Zdaj se spomnim,“ je povzel čez čas. „Gobriand mi je nekoč pripovedoval, da ga je Gaston, ki ljubi njegovo hčer, v Boisu prosil za njeno roko. Potlej pa je mladi mož govoril z očetom, ki se je temu uprl. Gaston je najbrž nameraval iti do skrajnega in je povabil s seboj dva notarja. Zakaj je neki mladi Forges nato prekal besedo, ki jo je bil dal Juliji — zakaj se ni poročil z njo, ko bi se bil ven-

dar lahko — saj je bil polnoleten! Zakaj je prišel h Gobriandu in mu povedal, da ne more vzeti njegove hčere za ženo? Ali zdaj razumeš, Pavel?”

Oficir ni odgovoril.

„Zato,“ je povzel oče, „ker moraš, če se hočeš poročiti, predložiti krstni list, ki pa bi takoj dokazal nezakonstvo Gastonovega porekla. To bi seveda Forgesa iz vsake boljše družbe izključilo. Vidiš, to so morali biti tisti tehtni razlogi, ki jih je Forges navedel svojemu sinu, in samo zato se siromak ni mogel poročiti z Julijo.“

Pavel je ves presunjen molčal. Kaj naj tudi odgovori? Toda čakala ga je še druga dolžnost. H Gastonu mora stopiti in se mu opravičiti.

Gaston je s sočutjem gledal omahujočo postavo in od solz rdeče oči mladega oficirja.

Pavel je prišel bliže. Ko je bil pri Gastonu, mu je ponudil roko, ni pa imel moči, da bi rekel besedico — stisk roke je povedal vse. Ta stisk roke je zapečatil njuno poslednje razmerje — v prijateljstvu in bratovski ljubezni. Nato se je Pavel naglo obrnil in se hlastno poslovil še od svedokov. Hotel je biti sam.

Levigier je večkrat želel začeti pogovor s sinom, toda le-ta ga ni čul. Nemo in mehanično je stopal mladi oficir zraven njega.

Njegova mati — njegova mati še živi! In on ne sme te sladke besede povedati svetu, skrivati jo mora v svojem srcu! Iznad vseh teh vročičnih misli, ki so se mu porodile ob očetovem razodetju, je neprestano vstajala samo ena: videti mora svojo mater, videti jo, naj stane, kar hoče! Ni mislil na to, da je ta ženska nevredna, da ga je zavrгла in da je zapustila njegovega očeta in pobegnila z drugim. Ne! Pavel se je tisti trenutek čutil samo otroka, njenega otroka. Ni pomislil na to, da nasprotuje očetu, če misli nanjo in če jo hoče videti in ji izpove-

dati svoje ime in poreklo. Ni mislil na to. Le nekaj ga je zbudilo v teh mislih in mu leglo kakor led na srce: če ga ona ne bi hotela spoznati, če bi ga zatajila? Da, če ga ne bi hotela sprejeti, če bi šla mrzlo mimo njega — ali ne bi bilo to stokrat hujše od vsega, kar je do zdaj pretrpel ob očetovih besedah? Ali ne bi bil potem prisiljen prezirati jo — on, ki ga vse v njem sili kakor magnet k njej, k svoji materi?

Ko sta prišla v Pariz in se je Pavel poslovil od očeta, je še omahoval med srečo, ki ga je z njo navdajala misel na srečanje z materjo, in strahom, da ga ona ne zavrne.

Trinajsto poglavje

MATI IN SIN

Pavel Levigier je več dni živel v dvomih, kaj naj stori. Hudo mu je bilo, ker ni smel o svojih načrtih govoriti z očetom: vedel je, da bi ga trdo zavrnil. Toda oče je moral priznati sinu pravico sinovskih čuvstev za mater, si je dejal Pavel, naj je bila ta mati še tako slaba. In tako je sklenil, da pojde do palače Forgesovih in pogleda, kako bi dobil priliko, videti svojo mater.

Ni mu bilo težko poiskati Forgesovo hišo. In kar je bilo

*Za vsako roko
primerno pero.*

*Amer. zlata nalivna
peresa, najnovejša,
v 4 barvah in vseh
velikostih za vsako
pisavo z garancijo
za vse življenje*

Samo pri **A. PRELOG**
LJUBLJANA, Marijin trg.

še več vredno: nasproti njej je bila v veliki stanovanjski hiši prosta soba v drugem nadstropju. Mladi oficir jo je takoj vzela.

Minilo je več dni, preden je Pavel zagledal svojo mater. Ves ta čas je stal, kadar je le utemnil, skrit za zastori svoje-ga okna in stregel na vse, kar se dogaja v palači onstran ceste. Naposled se mu je potrpežljivost poplačala.

Nekega večera se je Helena odpravljala z doma. Da, to je bila njegova mati! Pavel jo je s svojim sinovskim instinktom tisti trenutek spoznal.

Stekel je naglo dol na cesto in je baš še pravočasno prišel, da je videl, kako je avto z njegovo materjo izginil za bližnjim vogalom. Kam se je peljala? Bilo je že mračno, najbolj verjetno je tedaj, da se je gospa Forgesova odpeljala v gledališče.

Pavel se je hitro vrnil v svoje stanovanje in se preoblekel. Nato je poklical avto-taksi in se odpeljal v opero.

Ni se varal. Njegove ostre oči so takoj odkrile Heleno v loži, zraven nje je sedela Irena, ki je mladi oficir ni poznal, za njima pa senator, ki ga je Pavel takisto videl prvič v življenju.

Zdaj je imel Pavel dosti prilike opazovati in občudovati svojo mater. Neprestano je zrl vanjo; v njegovem pogledu pa je morala biti magnetna moč, zakaj Helena se je zdajci obrnila proti njemu in namerila nanj svoje kulture.

To je mladega moža te preveč pretreslo; pobesil je oči. Bilo mu je, kakor da vsi ljudje, ki so tu zbrani okoli njega, vedo, da ju veže neka skrivnost, neka sramotna zveza.

Brez dvoma je Heleno — kakor nekoč njegovega očeta pogled na njenega sina — presunila velika sličnost tega neznanca z Gastonom; zakaj kulture kar ni mogla odtrgati z njega. Ko ga je končno le od-

Vaša največja želja je, da
„Roman“ razširi obseg

- Sami ste krivi, da ga še ni:
 1. ker list posujete dalje;
 2. ker z naročnino odlašate.

Torej?

ložila, ji je izginila vsa kri z lic.

„Kdo je ta človek?“ se je vprašala. „Odkod ta čudna podobnost z Gastonom? Zakaj tako srepí vame?“

Predstave je bilo konec. Pavel se je postavil pred vrata gledališča, tako da je njegova mati morala mimo njega.

In Helena ga je tudi res opazila. Mrzlo ji je zagomazelo po hrbtu: ta mladi mož, ki ga še nikdar v življenju ni videla, ki ga je danes prvič srečala, ta mladi oficir ni bil slučajno tu. Kdo je bil? Po kaj je prišel? Zakaj jo tako gleda? In ta čudna podobnost z Gastonom — pa vendar ne, da bi bil —? Pavel? Sin, ki ga je še otroka pustila in pobegnila z ljubimcem?

Ko je bila že v avtu s Forgesom, je celo on opazil nenadno izpremembo na njej.

„Kaj ti je?“ je vprašal in pogledal nezaupno skozi okno, če ni bil morda kdo v bližini.

„Nič.“ je odgovorila in se naslonila na blazino. „Samo predstava me je utrudila.“

Forgesovo ženo je ta dogodek tako pretresel, da se naslednje dni skoro ni upala na cesto. A kadarkoli je stopila iz svoje palače, je bila gotova, da bo takoj nek je opazila mladega oficirja, ki jo je zasledoval z vnetostjo, katere ni mogla razumeti.

„Kaj naj storim?“ se je vprašala vsa zmedena. „Ali naj mu dam, da se mi približa, ali naj govorim z njim in mu dam priložnost, da si olajša srce — ali pa naj Forgesu o tem povem?“ Toda v njenem srcu je vendarle še ostalo nekaj materinskega čuvstva. „Ne, ne — tudi jaz moram govoriti z njim — moram zvedeti resnico!“ je sklenila.

Ker sta oba stremela po tem, da se srečata — Helena zato, da dožene, ali je njena sumnja upravičena in je mladi oficir res njen sin, Pavel pa, ker je na vsak način hotel govoriti s svojo materjo — sta oba začela iskati take prilike.

Helena si je določila za se stanek Bulonjski gozd. O tem seveda ni povedala ne možu ne hčeri. Ko je stopila v avto, se je naglo ozrla in videla, da je tudi mladi oficir, ki je prej stal na vogalu, stopil v taksi.

Pavel je bil prav dobro videl, da se je ona ozrla po njem. „Ali je bilo meni namenjeno?“ se je vprašal. „Ali hoče res z menoj govoriti?“

Izprva se ji skoro ni upal slediti — bal se je, da je ne opoši; zakaj morda je bilo vse skupaj samo sen. Ali je nemara zaslutila, kdo je on?

V Bulonjskem gozdu je odslovil šoferja; tudi ona je bila stopila iz voza. Ta trenutek mu je postalo žal, da je poslušal glas čuvstva: spomnil se je očeta, ki mu nikdar ne odpusti, kar namerava pravkar storiti. Vse vprek so se mu misli podile po glavi.

Tudi Helena je bila videti vidno vznemirjena. Stopala je proti mlademu možu, in čim bolj se mu je bližala, tem bolj se je v njej utrjevala vera, da je mladi mož pred njo — njen sin.

Ko je bila že skoro pri njem je Pavla vznemirjenje skoro premoglo; moral se je nasloniti na drevo, da ni pal.

Najzanimivejše partije

obeh naših romanov prihajajo baš zdaj, ko se začenja dejanje razpletati. A vso to zanimivost visoko nadkričujejo velenapeti prizori našega

**novega
 ljubavnega
 romana**

ki se odigrava med nami,
 ki so mu junaki

naši ljudje!

Začne se prav kmalu.

Ureja Boris Rihteršič

Marlene Dietrich

(K sliki na naslovni strani)

je ena tistih redkih igralk, o katerih pravijo, da so se zbudile slavne. Do nedavnega je bila še skoraj neznana gledališka igralka, potem pa je nenadoma zaslovela, ko se je poskusila v filmu. Njen prvi uspeh je bila glavna vloga v „Sinjem angelu“ v režiji J. von Sternberga, kjer je bila vredna svojega partnerja Emila Janningsa. Ta film je zbudil pažnjo Amerike. Ko je kmalu nato odpotoval Sternberg čez lužo, je vzel tudi Dietrichovo s seboj in ji priskrbel pogodbo pri „Paramountu“.

V Ameriki je odigrala najprej glavno vlogo v filmu „Maroko“. Uspeh, ki ga je z njim doživela, je vse presenetil.

Nočemo ji peti slavonspevov. Dovolj je, če povemo, kaj je napisal o njej največji ameriški list „The Motion Picture News“:

„Na filmskem obzorju se je pojavilo novo ime: Marlene Dietrich, ki je s filmom „Maroko“ absolvirala svoj ameriški debut. Premalo je superlativov. Pohvaliti jo moremo le s tistimi besedami, s katerimi so nekoč pohvalili Greto Garbo.“

Kako je padel dr. Fanck v ledeniško razpoko

(Ta članek je napisala filmska igralka Leni Riefenstahl, ki nam ni več tujka. Poznamo jo že iz prelepega planinskega filma „Sveta gora“, zdal na igra v Atlantisovem zvočnem filmu „Vihar na Montblancu“, ki ga je režiral dr. Fanck, o katerem piše v tem članku. Njen partner v tem filmu je Sepp Risi).

Preteklo leto sem kot filmska igralka šla na Piz Palii, letos pa z dr. Fanckom na Montblanc — tako dobiš počasi izkušnje in občutek varnosti tudi pri najtežjem plezanju. Nečesa se pa še vseeno bojim: ledeniških razpok, ker so pri snemanju najbolj nevarne. Skoraj zmeraj smo morali igrati brez vrvi, čeprav smo kot dobri in izkušeni turisti vedeli, kako je to lahkomišlno. Prav so imeli vsi, ki so trdili, da zahteva opreznost, da po teh krajih ne hodiš nikdar brez vrvi, toda za film to ne velja. Ljudje si domišljujejo, da je tu čas neomejen, kar naravni atelje prav nič ne stane, pa se motijo. Narobe, za vsak posnetek je treba vročične gonje in borbe za harmonijo prirode.

Vendar pa bi se nam bila brezskrbnost skoraj krvavo maščevala. Nekoč smo ravno razkladali aparate. Dr. Fanck je šel malo naprej, da ka-

kor po navadi poišče kak lep motiv. Ni bil še dvajset metrov daleč, ko smo opazili, da je nenadoma izginil brez glasu. Od groze smo otrpnili; saj je znano, da v višini 4000 metrov ledeniška razpoka ni šala.

Angst, naš operater, je bil prvi, ki se je zavedel, in čisto poslovno vprašal: „Vraga, kdo bo pa zdaj končal film?“

Takrat sem prvič imela priložnost videti s kakšno prisotnostjo duha so v takih primerih Fanckovi ljudje na mestu. Nekaj trenutkov nato je že zdrknila vrv v prepad in vsi smo med grobno tišino poslušali, da bi prestregli kak glas od spodaj, ko je vrv lezla v razpoko, meter za metrom. Strašno je bilo gledati, kako drsi v globino, ki ji ni konca. Kakor okamenela sem stala tam blizu in se nisem upala pogledati v globino, boječ se, da se mi ne zvrsti v glavi. Gledala sem obraze okoli sebe. Čedalje hujša groza je bila na njih, ko so videli, da je že več ko pol vrvi, 20 metrov, v razpoki, in da še ni prišla do dna.

Končno se je začel nekje iz globine zamolkel „Stoj!“ Obrazi so se nam razjasnili, posebno, ko je Fanck zaklical, da ni ranjen, da pa leži z z glavo navzdol in si ne more pomagati. Potem je nekako zgrabil za vrv. Takrat smo se začeli že šaliti. Taka je navada teh neustrašnih ljudi: niti v najnevarnejših trenutkih ne izgube zmisla za humor.

Saj je bilo tudi res smešno, ko smo vsi vlekli in se je nenadoma pokazala iz snega glava našega dragega režiserja s pipo v ustih, ki je ni izpustil niti med nevarnim padcem, niti potem, ko je visel v razpoki z glavo navzdol.

Še preden je bil čisto zunaj, je poprosil fotografa, da ga tako fotografira, ker je hotel imeti majhen spomin na ta dogodek. Šele potem je zlezel čisto iz prepada, sicer s posneto kožo in nekolikanj potolčen po vsem životu, kar mu je dajalo nekam komično rdečo barvo, drugače pa najboljšo volje in mirn kakor vselej.

Češka produkcija zvočnih filmov

Karl Lamač, ki ga že poznamo kot režiserja filmov Any Ondre, je pred kratkim posnel film „Lažni feldmaršal“, ki ga bodo te dni igrali v Matici. Film je prirejen po komediji E. A. Langena, ki je že dolgo časa na programu čeških gledališč. Filmski manuskript so napisali trije humoristi, med njimi Roda-Roda, ki ga pozna vsakdo, kdor se je kdaj zanimal za nemške humoreske. Glavno vlogo lažnega feldmaršala igra češki komik Vlasta Burian, ki je prvovrsten gledališki in filmski komik. Film je bil posnet v dveh verzijah, nemški in češki. V nemški verziji, ki jo bomo pri nas gledali, igra ljubavni par Harry Frank in Fee Malten, ki je igrala glavno vlogo v filmu „Tango lju-

bezni“. Stari Roda-Roda ima vlogo resničnega feldmaršala. V češki verziji igrata od teh igralcev samo Vlasta Burian in Roda-Roda, druge vloge pa so dobili znani češki gledališki igralci.

Film je duhovita satira na razmere v bivši avstrijski aristokraciji in je doslej najboljši češki film.

Lepa Norma in strogi cenzor

Te dni so igrali v Montrealu v Kanadi premijero enega najnovejših filmov Norme Shearer. Stroge-mu cenzorju se nekateri prizori niso zdeli primerni za publiko in jih je dal zato izrezati. Montrealska publika, ki je ponosna na to, da se je v njenem mestu rodila Norma, je takoj zvedela za to „malopridno delo cenzorjevo“ in je po predstavi priredila burne demonstracije proti cenzorju. Razbili so mu okna na stanovanju, drugi dan pa je še prišla protestna izjava meščanov, ki je zahtevala, da cenzorja takoj izmenjajo. In res so ga premestili v Quebec, namestu njega pa je prišel neki novinar, ki je znan prijatelj Norme Shearerjeve. Seveda so izrezani prizori romali nazaj v film in montrealska publika zdaj lahko gleda film tak, kakor mora biti.

Filmski drobiž

Priljubljena primadona berlinske opere Jarmila Novotna je podpisala pogodba s filmsko družbo Aafa za glavno žensko vlogo v filmu „Student — berač“, prirejenem po Lillekörjevi opereti „Der Bettelstudent“. Njen partner bo znani tenor Hans Bollmann, ki smo ga videli v filmu „Vesela sreča“.

Svetovnoznani ruski režiser Sergej Eisenstein je angažiran pri MGMu, za neki film iz Mehike. V Ameriki že nestrpnopričakujejo prvi njegov nastop.

Ko so nekoč vprašali Chaplina, katere vloge bi še rad igral, je dejal, da bi bil v filmu rad Napoleon ali pa Hamlet. Tudi drugi igralci imajo podobne želje, ki pa skoraj se nikdar ne uresničijo. Joan Crawfordova bi rada igrala „Devico Orleansko“, Greta Garbo pa Salomo. Ker pa se družbam zgodovinski filmi ne izplačajo, bodo te sanje najbrž ostale le — sanje.

MGM je angažiral nemškega karakternega igralca Henrika Georgea, kar bo za nemško filmsko produkcijo vsekakor hud udarec.

Chaplin misli v kratkem priti v London, kjer je preživel mladost. Prisostvoval bo premijeri filma „Luči vele mesta“, ki pride v Newyorku še ta mesec na vrsto.

Joan Crawfordova misli v kratkem nastopiti v nekaj nemških filmih in se že pridno uči nemške izgovarjave.

Elitni Kino Matica

Telefon 2124

Lažni feldmaršal

duhovita komedija, polna zapletljivosti in veselih domislic. V glavnih vlogah priljubljeni humorist Roda-Roda, znameniti češki komik Vlasta Burian in ljubavni par Fee Malten in Harry Frank.

Vihar na Montblancu

silna alpska drama, posneta pod vrhom Montblanca. V glavnih vlogah Leni Riefenstahl in Sepp Rist in znani letalski akrobat Udet, ki pristane z letalom na ledeniku.

Ramon Novarro je nedavno odigral špansko verzijo filma „Seviljski pevec“, ki ga je tudi sam režiral. Zdaj dogotavlja še francosko verzijo, angleška pa že davno kroži po svetu.

Buster Keaton se je vrgel s polno paro na španske in nemške govoreče filme.

Nemški igralci se še zmeraj selijo v Ameriko. MGM je pred kratkim angažiral nemškega karakternega igralca Gustava Diesla, ki bo obenem s Henrikom Georgem igral v nemški verziji enega največjih novih filmov „Okovi“.

FILMSKA VPRAŠANJA

1. Kaj je bil Lewis Stone preden je postal filmski igralec?
2. Katera igralka je igrala glavno vlogo v filmu „Ana Karenina“?
3. Katera igralka igra glavno vlogo v filmu „Vihar na Montblancu“?
4. Kdo je režiral film „Lažni feldmaršal“?
5. Pri kateri filmski družbi je angažirana Marlene Dietrich?

O vsem tem smo že pisali. Rešitve, ki jim mora biti priložen kupon št. 5, sprejmemo prvih šest dni po izidu lista. Za nagrade razpisujemo

20 VELIKIH FILMSKIH FOTOGRAFIJ.

ki jih razdelimo med deset izzrebanih reševalcev.

Pravi odgovori na vprašanja v 5. številki so: 1. Ariane; 2. L. 1908.; 3. Na Dunaju; 4. 38 let; 5. V Novem sadu.

Nagrade je žreb prisodil takole: 5 fotografij: Valči Bohinc, Javornik.

4 fotografije: Valentin Čičigoj, Duplica.

3 fotografije: Erbežnik Fani, Kranj.

2 fotografiji: Gusti Jaklič, Celje.

Po eno fotografijo: Dušan Kovačič, Vlasnice-Surdulica; Lojze Mazi, Javornik; Alojzija Mlakar, Lož; V. Štupar, Črnuče; Lado Exler, Kamnik; Marija Kaučič, Ljubljana.

Nagrade smo nagrajenim že poslali in jih prosimo, da nam njih prejem potrdijo, ko nam spet pošljejo rešitve.

Doma, v družini

Gumijaste čevlje

takoj ko se vrneš domov osnaži, in sicer je najbolje, če jih opereš z mrzlo vodo. Ko se posuše, jih rahlo odrgni z oljem. Gumijasti čevlji ne smejo biti preveč na toplem. Poleti, kadar jih ne rabiš, jih nagati s papirjem, odrgni z nekaj kapljicami glicerina, nato pa vtakni v primer-no vrečico in obesi.

Kadar opaziš razpoke in luknje na gumijastih čevljih, ki še niso prevelike, večkrat pomaži te razpoke s tole raztopino. Kos kavčuka drobno narežeš, denes v steklenico in poliješ s 6 kratno količino žveplovega ogljikovega. Steklenico nato dobro zamažiš in shraniš na toplem; raztopino večkrat pretreseš, dokler se kavčuk popolnoma ne raztopi.

Če je luknja tolikšna, da moraš deti nanjo zaplato, si pripravi kos kavčuka, ki naj bo malo večji od luknje, ob roboh pa ga pošev obrežeš. Nož naj bo oster; pred rabo ga vtakni v vodo. Zaplato in robove luknje, kamor hočeš zaplato prilepiti, pomaži s terpentinom in nato trdno stisni skupaj. Najbolje je še, če gumijast čevelj denes na kopito, čez luknjo z zaplato pa primerno trdo ovijes krpo. Čez 24 ur je škoda popravljena.

Novo sredstvo zoper debelost

V zadnji številki smo pisali o kopeli v vosku kot najnovšem angleškem sredstvu za odpravo debelosti. Danes beremo, da je tudi dunajski profesor Noorden odkril novo sredstvo zoper to ženskam najbolj nadležno nadlego.

Profesor Noorden torej pravi, da je izvršil prav uspele poskuse z nekim novim preparatom iz zaščitnih žlez, v katerem je prav malo joda. To sredstvo je baje zelo učinkovito, pri tem pa docela neškodljivo in priporočljivo zlasti v takih primerih, kjer so druge metode zaradi pritiska na srce in nespečnosti postale nevarne. Vendar je preparat priporočljiv le tedaj, če ima debelost pred vsem notranje vzroke in ni posledica samo lenobe in preobilice tolsče. S tem sredstvom je profesor Noorden dosegel na Dunaju velike usrehe pri mladih ženah, ki so zaradi debelosti že obupavale; vendar učenjak meni, da je dijeta še vedno važnejša od vseh drugih metod.

Orehova torta

Potrebščine: 3 dkg presnega masla ali margarine, 2 jajci, 18 dkg sladkorja, 2 dkg orehov, 2 dkg kaka, 18 dkg moke, 1 osminka litra črne kave, 1 zavojček Dr. Oetkerjevega pecilnega praška.

Prilava: Pomešaj dobro gornje potrebščine v naštetem redu, dodaj sneg iz 2 beljakov, speci zmes v dobro namaščenem tortnem modlu in pomaži torto s tem-le nadevom:

Nadev: Skuhaj 5 dkg orehov v 1 šestnajstinki litra mleka in pomešaj to s 6 dkg presnega masla in 5 dkg sladkorja.

Končno potresi potresi torto s sladkorjem, ki si mu primešal nekoliko Dr. Oetkerjevega vanilinovega sladkorja.

Uporabni nasveti

Zmrzla jabolka postanejo spet užitna, če jih denes v ledeno mrzlo vodo, ki mora segati več centimetrov čeznje; kadar se je napravila na sadju ledena skorja, vodo odeedi. Nato s krpo ledeno skorjo odstrani in spravi sadje v gorko sobo, da se posuši.

Nikljasli predmeti ostanejo svetli, če jih vsak dan s suhim sukonom krepko otereš. Čistilna sredstva sploh niso potrebna, narobe: če jih prepogosto rabiš, načno nikljasto polituro. — Če pa je nikelj izgubil lesk, mu ga vrneš, ako položiš predmet za četrte ure v 25 delov čistega špirita, ki si mu (oprezno!) dodala 1 del žveplene kisline. Nato ga oplakneš v vodi in otereš z mehko platneno krpo, dokler ni čisto suh.

Posode iz niklja in bakra niso za kuhanje in shranjevanje kislih jedi. Solne raztopine, ocetova kislina in kisli sadni soki kovino načno in stvorijo zeleni volk in druge strupene snovi. Zato bodi oprezna! — Ponikljani pribor za solato koj po kosilu pomij v mlačni vodi. Osnažiš ga lahko kesnjeje. Drugače postane kovina od kisa črna in marogasta, in to se ne da rado odpraviti.

Da izložbena okna ne zamrznejo in se ne orose, snaži notranjo stran s špiritom in glicerinom. Ne obriši potem! Na 1 liter špirita vzemi 50 gramov glicerina, dobro premešaj in pusti, da se zmes zbistri.

Mazilo za opekline mora biti v vsakem gosodinstvu; se-stoji iz apnenega beleža in lanenega olja in ga dobiš v lekarni. Danes je to mazilo še najboljše sredstvo za

opekline; hude bolečine se po njem takoj poležejo. Namažeš ga na platneno krpo in privežeš na opekline.

Kavna goščca se dá porabiti za več stvari. Pred pometanjem otreseš z njo tla, da se ne kadi. Mora pa biti vlažna, a ne tekoča. — Dalje je ta goščca na glasu dobrega gnojila za zidni bršljan. — Če izvira kavna goščca od žganega žita ali ječmena, jo tudi lahko pomešaš med kokošjo pičo, ker redilne snovi, ki so v žitu, z žganjem in kuhanjem te redilnosti skoraj nič ne izgube.

Zlice iz alpage ne smejo priti v vodo s sodo, sicer izgube lesk. Zadošča izpiranje v topli vodi.

Papirja naše gospodinje še vedno ne izrabljajo dovolj. Z njim si pomagaš pri snazenju sajastih loncev, petrolejk, umazanih oken i. dr. Tak papir potlej še vedno lahko porabiš za zanetenje ognja, zraven si si pa le prihranila nekaj mila in cunj.

Proti podganam je dobrotale strupena zmes: 10 delov starega nastrganega sira, 2 dela glicerina, 5 delov ogljikovokislega barija in 1 del ječmenove moke; to zmešaš in narediš iz zmesi majhne kolačke, ki jih posuješ z moko. V bližino nastavljenega strupa moraš na vsak način postaviti krožnik z vodo. — Barij dobiš v lekarni in drogeriji. Pri nastavljanju bodi jako oprezna, ker je strup nevaren vsem živalim, ki ga požro.

Smolo spraviš hitro z rok, če jih nekoliko otreš z mastjo ali sirovim maslom. Petrolej je prav tako dober.

Za mrzla okna otajaš z vročo galunovo ali solno raztopino ali pa s krpico, ki jo namočiš v širit.

Petrolejev duh izgine z rok, če si jih umiješ v salmijakovi vodi.

V slučajih zastrupljenja, povzročenega po zastrupljenju pokvarjenih jedil, kakor tudi po alkoholu, nikotinu, morfiju, opiju, kokainu je uporaba naravne „Franz Josefove“ grenčice bistven pripomoček. Zdravniška strokovna dela navajajo, da pri zastrupljenju s svincem staro preizkušena „Franz Josefova“ voda ne odpravi samo trdovratno zapreko, temveč da učinkuje tudi kot specifično protisredstvo. „Franz Josefova“ grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

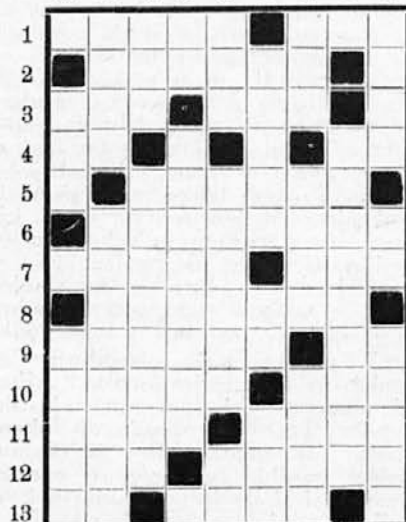

KLIFEJE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvzajajo
najboljše

KLIFARNA ST-DEU
Ljubljana Dalmatinova 13.

KRIZANKA

A B C D E F G H I

Vodoravno. 1. Sorodnik; zver; 2. Zagrebska revija; 3. Prebivalec južne Afrike; jed; 4. Del kolesa; zaimek; 5. Smetanova opera; 6. Kraj pri Mariboru; 7. Ogljikova spojina; domača žival; 8. Silicijeva spojina; 9. Ptica; pesnitev; 10. Računska enota; del voza; 11. Del obraza; kosilo; 12. Srbsko krstno ime; žensko ime; 13. nikalnica; obrtnik.

Navpično. A. Drevo; oseba iz Stritarjeve povesti; B. Čut; kraj na Gorenjskem; C. Oteklina; naša pisava; D. Španski spolnik; pisava; E. Glavno mesto v Evropi; riba; ploskovna mera; F. mesto na Balkanu; ka; zaimek; G. Paradiž; palica; gora na Koroškem; H. Vojak pri bolniškem oddelku; I. Suha trava; star veznik; del avtomobila ali kolesa.

Rešitev ugank v zadnji številki

Križanka. Vodoravno. 1. Keramika
2. Alabama; 3. Ra, etilen; 4. On, Set, ve;

Tovarna kuvert

Konfekcija papirja

KUVERTA 1947
LJUBLJANA
Kärlovska-c.2 Vojaški-pol-1

Kupon 5 film

5. Miramar; 6. Anita; 7. Misijon; 8. Bolar; 9. Kanal, Heb; 10. On, ikona; 11. Led, zidar; 12. Azazel; to; 13. Ramazan. — Navpično. A. Karol, kolač; B. Elan, Ibanez; C. Ra, Mason, dar; D. Abesinija, za; E. Materijalizem; F. Imitator, kila; G. Kal, Man, hod; H. Eva, Renata; I. Neron, Baron. — Računska uganka. Mati je imela 8 otrok. — Steber. Jugoslavija. — Sarada. Ana-Liza = Analiza.

Prva jugoslovanska tovarna
dežnikov

Josip Vidmar

Ljubljana, Pred Škofijo št. 19

En gros — en detail.

Dežniki vseh vrst. Vrtni senčniki. Sejmski dežniki. Ve ikanska izbira. Skrajne cene.

ČE NIMAM DOBRE KAVE
DOBITE DNEVNO SVIŽE PRAŽENO LE
POMI TVA **B. MOIHO**
LJUBLJANA, VODNIKOV TRG 5.

Krasna, primerna, mala in
velika

darila

v bogati izberi pri

Iv. Bonač, Ljubljana

Oglejte si razstavo!

Foto aparate in
potrebščine

dobite v največji izbiri pri

Drogeriji „Adrija“

Mr. Ph. S. Borčič

Ljubljana, Šelenburgova ulica 1

Telefon št. 34-01

Zahtevajte cenik!

Blagovna znamka

„Svetla glava“

se je obnesla. — Med tisoči znamk, ki se prizglašajo vsako leto, pač pa ni nobena postala znana kakor ta. Radi pozornosti, ki jo vzbuja slika, in radi globokega svojega pomena je postal znak nepozaben.

„Znamka Oetker“ lamči za najboljšo kvaliteto po najnižjih cenah in radi tega načela so

Dr. Oetker-jev pecilni prašek

Dr. Oetker-jev vanilinov prašek

Dr. Oetker-jev prašek za pudinge itd. tako močno razširjeni.

Letno se proda mnogomilijonov zavojčkov, ki pomagajo „prosvitljenim“ gospodinjam postaviti v kratkem času na mizo tečne jedi. Marsikatera ura se je prhrala, mnoge nevolje radi slabega kipeja močnikov je izostalo.

Otroci se veselijo, če speče mati Oetkerjev šartelj, in v otroški sobi ni ničesar boljšega, nego je Oetker-jev puding s svežim ali vkuhanim sadjem ali s sadnim sokom.

Pri nakupu pozor na to, da se dobe pristi Dr. Oetker-jevi fabrikati, ker se čisto ponujajo manj vredni posnetki.

Dr. Oetker-jev

vanilinov sladkor

je najboljša začimba

za mlečne in močnate jedi,
pudinge in spenjeno smetano,
kakao in čaj,
šartlje, torte in pecivo,
jajčni konjak.

Zavojček odgovarja dvema ali trem strokom dobre vanilije.

Ako se pomeša $\frac{1}{2}$ zavojčka Dr. Oetker-jevega izbranega vanilinovnega sladkorja z 1 kg finega sladkorja in se dasta 1 do 2 jajčni žlici te mešanice v škodelico čaja, tedaj se dobi aromatična, okusna pijača.

Dr. Oetker-jevi recepti

za kuhinjo in hišo

prinašajo izbiro izvrstnih predpisov za pravo enostavnih, boljih, finih in rafiniranih močnatih jedi, šartljev, peciva, torti, t. d.

Za vsako obitelo so največje važnosti, ker najdemo po njih sestavljena jedila radi svoje enostavne priprave, svojega odličnega okusa in svoje lahke prebavljivosti povsod in vedno pohvalo gospodinji — tudi onih, ki stavijo večje zahteve — in ker je, kakor je pokazala izkušnja, vsako ponesrečenje tudi pri začeticah izključeno.

Oetker-jevo knjigo dobite zastoj pri Vašem trgovcu; ako ne, pišite naravnost na tovarno

DR. OETKER, MARIBOR.